

TRYGGHET DÅ ARBETSFÖRMÅGAN FÖRSVAGAS

OM EN SJUKDOM ELLER SKADA FÖRSVAGAR DIN ARBETSFÖRMÅGA

- Yrkesinriktad rehabilitering kan stöda dig att orka fortsätta i arbetet oberoende av hälsomässiga begränsningar.
- Du kan ansöka om invalidpension, om din arbetsförmåga har nedgått, om din arbetsförmåga har försämrats och inte kan återställas med rehabilitering.
- Arbetslivspension är avsedd för äldre personer som har en lång yrkesbana i ett tungt arbete bakom sig och vilkas arbetsförmåga är nedsatt.

**SNABBT,
SMIDIGT OCH
ENKELT!**

Du känner väl till att du kan sköta dina pensions- och rehabiliteringsärenden i Elos webbtjänst.

 www.elo.fi/pensionstjansten

ARBETSPENSIONSRHABILITERING STÖDER DIG ATT ORKA I ARBETET

Om en sjukdom eller skada utgör en risk för att du ska bli arbetsoförmögen, har du rätt till yrkesinriktad rehabilitering. Med risk för arbetsoförmåga avses att du utan rehabiliteringsåtgärder sannolikt skulle beviljas invalidpension inom de närmaste åren.

Därtill förutsätts att du har nära kontakt med arbetslivet. Om du har varit i arbetslivet endast en kort tid eller om din arbetshistoria har varit oenhetlig, kan du reda ut dina rehabiliteringsmöjligheter via FPA eller arbets- och näringsbyrån.

REHABILITERINGSPLANEN ÄR INDIVIDUELL

Vi utreder alltid först dina möjligheter att återgå till ditt tidigare arbete med hjälp av exempelvis olika arrangemang på arbetsplatsen. Våra experter hjälper dig att utarbeta en plan för återgången till arbetet.

Åtgärder inom arbetspensionsrehabiliteringen är

- arbetsprövning och arbetsträning för att finna ett lämpligt arbete
- utbildning för ett nytt yrke, som du klarar av trots din sjukdom
- näringsunderstöd för att ändra eller inleda företagsverksamhet

NÄR KAN MAN ANSÖKA OM INVALIDPENSION?

För att få invalidpension förutsätts att arbetsförmågan oavbrutet har varit nedsatt på grund av sjukdom eller skada i minst ett år. Innan invalidpension beviljas bedömer vi om du har möjlighet att fortsätta i arbetslivet med hjälp av yrkesinriktad rehabilitering. Arbetspensionsrehabilitering är alltid det första alternativet.

I beslutet om invalidpension beaktar vi alltid i vilken mån din läkare anser att din arbetsförmåga har nedgått samt din återstående arbetsförmåga. Därtill beaktar vi bland annat din ålder, utbildning, tidigare arbetserfarenhet samt om

det finns sådant arbete som du kan utföra trots din sjukdom. Om du redan har fyllt 60 år, bedömer vi din återstående arbetsförmåga i det arbete som du utförde innan du insjuknade.

Invalidpension kan även beviljas för en bestämd tid i form av rehabiliteringsstöd, om det uppskattas att din arbetsförmåga kan återställas med hjälp av vård eller rehabilitering. Den aktuella vård- och rehabiliteringsplanen ska framgå av ditt läkarutlåtande.

DELINVALIDPENSION ELLER FULL INVALIDPENSION?

Delinvalidpension kan börja när din arbetsförmåga uppskattas ha nedgått med 40 procent. Du kan ansöka om ett förhandsbeslut om delinvalidpension medan du ännu arbetar på heltid. Förhandsbeslutet innehåller också en uppskattning av pensionsbeloppet. Ett positivt beslut är i kraft i nio månader, under vilka du kan överväga om du tar emot pensionen.

Full invalidpension börjar i allmänhet cirka ett år efter att din arbetsoförmåga börjat. Beviljande av full invalidpension förutsätter att din arbetsförmåga har nedgått med 60 procent. Om invalidpension beviljas tillsvidare, fortsätter den fram till åldern för ålderspension.

FÖRVÄRVSARBETE VID SIDAN AV PENSION

Vid sidan av full invalidpension kan du förtjäna in högst 40 procent av din tidigare inkomstnivå. Då det gäller delinvalidpension är gränsen 60 procent. Företagare ska också minska sin arbetsinsats i motsvarande grad vid sidan av full invalidpension och delinvalidpension. Oberoende av din personliga inkomstgräns, kan du emellertid alltid förtjäna 855,48 euro per månad (885,63 €/mån. 1.8.–31.12.2022).

Om din arbetsförmåga återställs eller dina inkomster stiger över inkomstgränsen, kan pensionen dras in, avbrytas för en bestämd tid eller full invalidpension ändras till delinvalidpension. Ändringen görs inte utan att höra dig. Pensionstagaren ska meddela pensionsbolaget om arbete som överstiger inkomstgränsen.

MINNESLISTA

Om din arbetsförmåga har försämrats:

- Utred först på arbetsplatsen om dina möjligheter att klara dig i arbetet kan stödas t.ex. genom olika arbetsarrangemang.
- Om du inte får hjälp av det, diskutera med företagshälsovården, arbetsgivaren och Elo om dina möjligheter att fortsätta arbeta med hjälp av arbetspensionsrehabilitering. Ta vid behov kontakt med företagshälsovården eller din vårdande läkare.

- Vid sjukledighet kan du få sjukdagpenning från FPA i högst 300 dagar, dvs. under cirka ett år.
- Om din arbetsförmåga fortsätter ännu efter sjukdagpenningperioden, kan du ansöka om invalidpension. Det lönar sig att lämna in ansökan i god tid.
- Vänta på beslutet i lugn och ro. Du får mellantidsinformation om hur handläggningen av din ansökan framskrider per sms.

FÖRSÖRJNINGEN UNDER PENSIONS- OCH REHABILITERINGSTIDEN

Invalidpensionen utgör grund för den förmån som betalas under den tid du rehabiliteras eller är arbetsoförmögen. Pensionen utgörs av

- den pension som intjänats fram till slutet av det år som föregår insjuknandet och
- den pension som räknas för de återstående åren. Pensionen för återstående tid inräknas i din pension, om du har tillräckliga arbetsinkomster under de sista arbetsåren.

För aktiva rehabiliteringsperioder får du därtill ett tillägg på 33 procent. Delinvalidpensionen är hälften av full invalidpension.

Vid sidan av full invalidpension kan du få folkpension, om din pension inte överstiger ca 1 300 euro per månad. Folkpension kan inte betalas jämsides med delinvalidpension. Du får närmare information om folkpensionen samt om hur arbetspensionen inverkar på folkpensionen och FPA:s andra förmåner från FPA.

ANSÖKAN OM ARBETSPENSIONS- REHABILITERING OCH INVALIDPENSION

Ansökan om rehabilitering och invalidpension söker du enklast på www.elo.fi/pensionstjansten. Du kan också skriva ut ansökningsblanketten på www.elo.fi/pensionsansokning. I samband med beslutet kan vi också be om tilläggsutredningar, t.ex. be din arbetsgivare om en beskrivning av dina arbetsförhållanden.

I samband med att du ansöker om invalidpension uppskattas även din rätt till arbetspensionsrehabilitering. Om du anses ha rätt till rehabilitering och det är aktuellt med arbetspensionsrehabilitering i ditt fall, får du efter beslutet om invalidpension även ett förhandsbeslut om yrkesinrik-

tad rehabilitering utan särskild ansökan.

Då du ansöker om rehabilitering behöver du inte ha en färdig rehabiliteringsplan. Vi ger dig ett förhandsbeslut om din rätt till rehabilitering, vilket är i kraft nio månader för upprättandet av en rehabiliteringsplan.

ARBETSLIVSPENSION

Med hjälp av arbetslivspension kan personer i tunga arbeten gå i pension redan vid 63 års ålder, om yrkesbanan har pågått i minst 38 år huvudsakligen i ett ansträngande och slitsamt arbete och arbetsförmågan är nedsatt. Dessutom ska det ha gått mindre än ett år sedan anställningen eller företagrarverksamheten upphörde.

SKÖT DITT PENSIONS- OCH REHABILITERINGSÄRENDE PÅ NÄTET

I Elos webbtjänst kan du bl.a.

- granska pensionsutdraget
- se en uppskattning av din invalidpension och den rehabiliteringspenning som betalas under rehabiliteringstiden
- ansöka om rehabilitering och ersättning för resekostnader som uppkommer till följd av rehabiliteringen
- ansöka om invalidpension
- välja den papperslösa tjänsten och läsa dokumenten direkt på nätet
- fylla i en elektronisk U-bilaga och skicka andra bilagor till Elo
- skicka meddelanden till Elo.

Du loggar in i tjänsten med dina nätbankskoder på www.elo.fi/pensionstjansten.

FRÅGA MER

Pensionsrådgivning

tfn 020 694 715, må–fr kl. 8–17

www.elo.fi/pensionstjansten

www.elo.fi